

MILJÖPOSTEN

-TIDNINGEN FÖR MILJÖÄLSKARE

LEDARE

MILJÖPOSTEN

- Tidningen för miljöälskare

VÄLKOMMEN!

Vi på miljöposten är mycket engagerade inom ämnet miljö och hållbar utveckling och istället för att skriva om hur drabbad vår miljö är, har vi gjort ett specialnummer, om vad vi kan göra för miljön i hemmet och vad var och en kan göra som privat person.

I tidningen finns det mycket tips och råd om hur vi ska gå till väga för att bibehålla en bra miljö, bl.a. sånt som källsortering, ekologisk mat, energisparande och att handla kläder second hand.

Den innehåller även lite information om koldioxidutsläppen och miljömärken.

Trevlig läsning!

Tummen upp för second hand. Miljövänligt också mycket billigare!
(sid 4)

Tummen ner för köttkonsumtion. Vi måste minska vår köttkonsumtion med 75 % för en mer hållbar utveckling. (sid 3)

Johan Ahlqvist
Redaktör

Karolina Lager
Redaktör

Rebecca Andersson
Redaktör

Ibrahim Boukataya
Redaktör

Anna Mladenovic
Redaktör

Ängens återvinningscentral

Öppet ti der:
Mån-tors 08.00-16.00
Fre lör 08.00 14.00
Sön stängt

Ni hittar oss på gamla byvägen 281

KL

Green Coffee
- Kaffet för dig som älskar ekologiskt

JA

LÖVBIFV – STOR MILJÖBOV

För att förbättra vår miljö måste vi minska på köttkonsumtionen. En lövbiff motsvarar ungefär sju stycken måltider som innehåller kyckling. Vi behöver minska köttkonsumtionen med 75 % för att nå en ekologisk hållbar miljö.

Foto: Kungs grill

I en ekologisk produktion får kalven tillbringa dem första dygnet med sin mamma. Kalven får i sig råmjölk och får på så sätt ett mycket starkare immunförsvar, som gör att vi får ett friskt kött att äta i hemmet eller någon annan stans. Ett kilo nötkött orsakar 15-25 kilo växthusgaser, vilket är tio gånger mer än vad kyckling kött gör. Det beror på att fodermältningen producerar mycket metangas, som påverkar klimatet. Genom att minska köttkonsumtionen skulle vi minska mängden av hjärt- och kärlsjukdomar och även motverka vissa cancerformer.

Vårans tillgång på vatten är inte heller oändlig utan vi måste vara rädda om den. För att producera ett kilo vegetabilier behövs

400-3000 liter, medan kycklingkött kräver 6 000 liter och nötkött 15 000 eller mer.

Många livsmedelskedjor köper in kött från världens alla hörn. Detta innebär långa transportsträckor som gör att bilarna släpper ut mycket koldioxid. Detta handlar inte bara om kött utan även grönsaker och rotfrukter. Om vi handlar säsonganpassade grönsaker och rotfrukter, vilket innebär att exempelvis tomater endast köps i Juli månad. Skulle vi minska antalet transporter avskyvärt.

Den ekologiska djurhållningen släpper ut 40 % mindre växthusgaser och gör av med 85 % mindre energi än den vanliga köttproduktionen.

Skulle du kunna tänka dig att äta mer vegetabilier än vad du gör idag för att skydda vår miljö i framtiden?

Isak Lindh 16 år, Partille

- Ja, jag skulle kunna tänka mig att äta mer frukt än vad jag gör idag. Framförallt mer närproducerad mat från bland annat Kåhög.

Nastaran 16 år, Partille

- Ja, det skulle jag kunna göra. Jag vill hjälpa till med att skydda vårans miljö, ingen kan göra allt men alla kan göra något.

Johan Ahlqvist

johan.ahlqvist@skola.partille.se

Secondhand ökar

Genom att handla begagnat och återanvända kan du med små medel göra en insats för miljön. Du räddar liv och bidrar till att dina barn och barnbarn får en bättre framtid. Du kan handla kläder, möbler och husgeråd på myrornas secondhand.

Att handla secondhand är en av många saker som privat personer kan göra för att hjälpa miljön.

– Att handla secondhand är för mig helt naturligt, det ingår i min vardag och borde det borde det göra i många fler svenskers. Jag handlar på secondhand både för att det är mycket miljövänligt och för att det är ett mer ekonomiskt alternativ, säger Matilda, 25 år.

Ett företag som har tagit fasta på just secondhand är myrorna som är en secondhand kedja spridd över hela Sverige.

Secondhand eller återanvändning av varor, sparar på våra resurser och är en hjälpande hand till miljön. Nyttillverkning av varor kräver resurser. För att tillverka t.ex. en t-shirt så krävs 350 liter vatten och 2,5 dl kemikalier. Ett vanligt material som används i textilier är bomull och det står ofta i reklam att plagget är gjort ”av 100 % bomull”. Detta är inte sant, eftersom det kan förekomma upp till 800 olika kemikalier från plantan till färdig produkt. Att återanvända är alltså ett sätt att förhindra att fler kemikalier kommer ut i naturen. På listan över de mest förorenade industrierna kommer textilindustrin på sjätte plats. Det är inte heller bara miljön som tar skada av alla dessa kemikalier, hundratusentals människor blir sjuka och tusentals dör varje år utav de som jobbar inom textilindustrin. Barnarbete är dessutom inte helt ovanligt.

Secondhanbranschen består inte av bara kläder, utan också möbler, porslin, skor och böcker är vanliga varor. Allt som tillverkas kräver energi och material av olika slag som bidrar negativt för vår hållbara utveckling.

Endast 15 % av alla Sveriges textilier samlas in varje år för att återanvändas, men det finns tydligt en positiv trend att secondhand blir mer populärt, bara myrornas försäljning har ökat med 50 % under de senaste 5 åren.

Secondhand och begagnat är samma sak. Försäljningen av begagnade bilar är helt dominerande i jämförelse med nybils försäljning. I tidningar ser vi hela sidor med annonser för begagnade bilar men väldigt lite reklam för secondhand butiker. Att handla secondhand har ännu inte slagit igenom och blivit något som folk i allmänhet gör.

– Jag tycker det är svårare att köpa personliga saker såsom kläder och accessoarer begagnat, än vad det är att köpa t.ex. en begagnad bil eller en begagnad cykel. Ju personligare och närmare ”föremålet” kommer mig som person ju

”Gärna begagnade bord och stolar på secondhand, men inte någon säng eller kläder.”

jobbigare blir det att använda något som någon annan har haft innan. Jag kan tänka mig att handla bord och stolar på secondhand, men inte min säng eller mina kläder, säger Wiwiann Niklasson, 61.

Karolina Lager

karolina.lager@skola.partille.se

AVFALL - BARA SKRÄP?

Partille; Att ta vara på sitt avfall och försöka återanvända det är absolut ingenting nytt.

Tvärtom har människor i alla tider varit noga med att ta vara och återanvända sitt skräp.

Men ibland händer det, att det som egentligen ska återvinnas istället hamnar på marken eller i soporna. Varför?

El och nya produkter

"Det är inte vår vilja det beror på" berättar Sandra Eriksson, forskare i hushållsvetenskap vid Göteborgs universitet.

Dom flesta vet om att det är bra och viktigt att källsortera och återvinna sina varor, men vissa saker som att det är för *"långt till*

återvinningsstationen" stoppar oss.

Vi svenskar är för bekväma helt enkelt, vi tar vår egen bekvämlighet före miljön och som det ser ut idag är det inget bra alternativ.

"Det man kan göra istället" – säger Sandra Eriksson – "är att sluta tänka att alla andra ska sköta jobbet och istället ställa sig frågorna, hur ser miljön ut idag och hur kommer den se ut om några år?!"

Att källsortera är därför mycket bra och enkelt att ta sig till.

Allt från tidningar, batterier, hård och mjukplats, kartonger,

matrester, går att återvinna och återanvändas.

Bl.a. kan vi få tillbaka el, markjord och helt nya produkter av vårt avfall.

Miljövänligt och ekonomiskt

Genom att källsortera sparar vi också en hel del pengar och naturresurser.

Ta till exempel förpackningar av aluminium.

Genom att använda återfunnen metall istället för ny, sparar vi ungefär 95% energi.

Metaller kan dessutom återvinnas hur många gånger som helst, utan att förlora i kvalitet.

Vi har också en del naturresurser, som sakta försvinner, t.ex. träd.

Och istället för att hugga ner hela regnskogar, som behövs till bl.a. böcker och tidningar, kan vi använda oss av andra resurser, som t.ex. redan lästa tidningar som inte är till någon nytta längre!

"Ingen kan göra allt, men alla kan göra något!" avslutar Sandra Eriksson.

Text; Rebecca Andersson
rebeccaandersson@hotmail.com

Källa; www.tekniskaverken.se

Miljömärken underlättar

Vi handlar och handlar, men handlar vi miljövänligt? Miljömärken såsom svanen, Bra miljöval, blomman och krav hjälper oss att handla så att miljön tar mindre skada.

Bra miljöval är märket som hjälper att handla bl.a. tvättmedel, schampoprodukter, diskmedel och rengöring av olika slag. Vilken produkt som helst kan inte få märket Bra miljöval, naturskyddsföreningen som står bakom märket har bestämda kriterier som måste uppnås. Alla kriterier följer deras kemikaliepolicy som innebär att alla kemikalier som är giftiga och/eller svårnedbrytbara för miljön ska bort. Deras kriterier ställer också krav på när produkten tillverkas, målet är att minska den fossila energiförbrukningen och istället gå över till återanvändbara energikällor. De har även höga krav på tillverkarna av de olika produkterna, att de kan ta hand om produkten efter att den är konsumerad.

Svanen är en annan miljömärkning som finns på allt från leksaker och hotell till bilar och värmepumpar, idag kan 66 olika varor och tjänster Svanenmärkas. Märket sköts på

uppdrag av regeringen av Miljömärkning Sverige AB. Svanmärket ställer också specifika krav på produkterna som ska få bära det, kriterierna tas fram genom att experter, myndigheter och

miljöorganisationer diskuterar och bestämmer. Kraven kretsar runt funktionen, kvalitén, avfallshanteringen och användandet utav kemikalier, även energiåtgången vid tillverkningen är ifrågasatt.

– Vår vision är ett hållbart samhälle, där kommande generationer har minst lika goda förutsättningar att tillgodose sina behov som vi har idag. Miljömärkningen är ett redskap för att steg för steg ställa om dagens samhälle till ett mer hållbart, säger Miljömärkning Sverige AB.

EU blomman är Europas gemensamma miljömärke, ansvariga för märket är *EU-kommissionen*. I Sverige är *Miljömärkning Sverige*

de som har hand om blomman. EU-kommissionen ställer höga krav på produkter som ska bära EU blomman. Kriterierna handlar om miljö, hälsa, funktion och kvalité, produkterna måste vara miljövänliga från råvara till produkt. Kraven på varor och tjänster som ska tilldelas blomman höjs kontinuerligt och de som redan har märkningen måste då omprövas. Målet är att skapa ett

system för frivillig miljömärkning inom EU med syfte att främja produkter med reducerad påverkan på miljön under hela sin livscykel, detta enligt Miljömärkning Sverige AB.

Krav är precis som de andra märkningarna som vi har radat upp ett utav de

vanligare i Sverige. Märkningen skapades för att göra det lättare för konsumenterna i sin dagliga konsumtion av ekologiska livsmedel. Kravs märkningskriterier utgår ifrån fyra olika aspekter, bra miljö, god hälsa, god djursorg och socialt ansvar. Krav menar att en god sammanhållning mellan djurskötsel och växtodling är viktigt, en så stor del som möjlig av djurens foder ska produceras på den egna gården. De anser också att djuren ska kunna bete sig så naturligt som möjligt, genom att beta ute stora delar av året. Att lantbrukare ska kunna leva med en bra hälsa, en hälsa utan olika kemikalier och bekämpningsmedel är givet. För att en produkt ska bli kravmärkt så ställer de också krav på de sociala förhållandena och arbetsvillkoren på tillverkningsplatsen.

Johan Ahlqvist
johan.ahlqvist@skola.partille.se

Karolina Lager
karolina.lager@skola.partille.se

Notiser

Second hand

Second hand är bra eftersom man köper använda kläder. Kläder som köps i affären är ofta gjorda utomlands och det förstör miljön genom att förflytta dom till Sverige. Second hand är ett bra sätt att göra miljön bättre. Genom att köpa använda kläder så sparar du massor av pengar och miljö.

Ekologiskt och rättvisemärkt kaffe

I Sverige dricker vi i genomsnitt nio kilo kaffe per år. Varje år dör människor som arbetar på kaffeodlingar och deras miljöer försämras, på grund av de oerhört giftiga bekämpningsmedel som används av världens alla kaffeodlingar.

Endast var tjugofemte kopp som vi svenskar dricker är ekologisk.

Om man också köper rättvisemärkt kaffe får kaffe odlarna en vettig lön.

JA

Bråta återvinningscentral tar emot bildäck

Nu kan Bråta ta emot din personbils gamla bildäck, däck både med och utan fälgar. Däckinsamlingen är möjlig nu, efter ett avtal med Svensk Däckinsamling AB. Inlämningen är kostnadsfri för privat personer och den finansieras via skatt. Du behöver inte nödvändigtvis lämna dina däck på en återvinningscentral, producentavtalet finns fortfarande, din handlare är skyldig att ta emot dem.

KL

Vi ska ej köpa närodlat!

Livsmedelsverket vill inte att privat personer ska köpa närodlat, de har ändrat sig nu efter påfrestningar från EU. EU hävdar att en uppmaning om att köpa närodlat, säger i mot den fria handeln som ska finnas.

KL

Torslanda satsar på miljön

Efter branden som ödelagde en hel skola för några veckor sedan, har Torslanda kommun bestämt sig för att bygga en ny skola, en mer miljötänkande sådan. ”Vi kommer satsa på en hållbar utveckling och miljöfrågor såsom energi, transport och koldioxidutsläpp”, kommenterar rektor **Anna Pålsson**

TT R

Köp en miljöbil och hjälp oss med att förbättra miljön

AM

Fordonsutsläpp

Den ekonomiska krisen börjar slå igenom även i minskande av trafikutsläpp. Om man räknar på den senaste statistiken från Svenska Petroleuminstitutet motsvarar mer än 100 000 ton minskande av bensin och diesel försäljningen i CO₂ – utsläpp under februari månad. Diesel försäljningen har sjunkit med 7,2 procent och bensin försäljningen med 4,3. Om man skulle fortsatt så här året ut på samma sätt skulle det innebära en minskning av CO₂ - utsläppen från trafiken med lite över en miljon ton och ca. 5 procent av den totala utsläppen. Om inte fordonen börjar byttas ut mot mycket mer bränslesnåla än dom som vi har idag som drivs med annat än bensin och diesel så är mycket litet vunnet.

Anna Mladenovic, S1

Utsläpp av fossila bränslen

Den största källan av koldioxid utsläpp från mänskliga aktiviteter är förbränningen utav fossila bränslen. Det allra värsta för klimatet är kol men olja och naturgas bidrar också till klimatförändringen. Världsekonomin beroende av olja, kol och naturgas måste byttas ut snart.

Fossila energi källor är olja, kol och naturgas eftersom att de kommer från rester av djur som levde för flera miljoner år sedan. Alla fossila bränslen släpper ut koldioxid när dom förbränns och ungefär 60 procent av utsläppen av växthusgaser kommer från förbränning av fossila bränslen.

Efter oljesand är kol den mest koldioxid utsläppande av alla energislag. Kolen släpper ut nästan 30 procent mer koldioxid en olja och 80 procent mer än gas. Därför har kol stor påverkan på klimatet, och det är lika mycket som en fjärdedel av energianvändningen i världen och ungefär 40 procent av koldioxid utsläppen från fossila bränslen, lika mycket som olja. Kol finns i två olika sorter brunkol och stenkol och brunkolen är värst av de två. Från förbränning till utvinning förorenar kolen i varje led. Floder och vatten drag förorenas vid brytningen. Utsläpp av bland annat kvicksilver, koldioxid och små partiklar som förstör människans hälsa tillkommer vid eldningen. Statliga vatten fall investerar i ny och gammal kolkraft i Europa. Vatten fall och andra ekonomiska intressen i branschen

Bilden visar utsläppen i ett kärnkraftverk.

pratar om CCS-tekniken som ett alibi för de smutsiga investeringarna. Man är osäker på hur de ska fungera eftersom att tekniken fortfarande är i forskningsstadiet. Den mest dominerande energikällan i världen är olja. Bilmotorer förbränner hälften av oljan. Utsläppen från trafiken ökar mer och mer och idag står för 14 procent av de globala växthusgasutsläppen. Koldioxid utsläppen inom EU står för 30 procent och i Sverige för 40 procent. Flygets påverkan på klimatet ökar mer och mer och idag står flyget för ca. 4 procent av den mänskliga påverkan på klimatet och trenden är att allt fler flyger allt oftare. Naturgas kallas även fossil gas och det är en blandning av olika gaser som finns i jorden, mest i kolväten och metangas. Den används mest som bränsle i kraftverk och värmeverk. Gasen släpper ut cirka hälften så mycket växthusgaser som oljan gör men är ändå inte ett tillräckligt bra substitut till olja eftersom energiproduktionens utsläpp fortfarande är höga. Idag finns det tillräckligt med många kända reserver av fossila bränslen för att äventyra med jordens klimat många gånger om. Vi kan inte som vissa tror att man kan vänta på att reserverna tar slut innan vi ställer om till ett nytt och modernt energisamhälle. Om vi väntar så är priset för det allt för högt både för ekonomin, människorna och miljön. Den här omställningen måste ändå göras för eller senare. Låt oss göra det medan vi fortfarande kan undvika dom svåraste climateffekterna. *Anna Mladenovic, SI*

Spara energi genom enkla metoder

Kostar det mycket pengar att spara energi?, nej allt du behöver göra är att följa 15 par enkla knep.

Här kommer 15 enkla knep om hur du ska spara energi i ditt hem och när du reser.

- 1: Sätt lock på kastrullen så minskar du energiförbrukningen med 30%.
- 2: Använd kastruller med samma storlek som plattan, annars så ökar energiförbrukningen med 20%.
- 3: Tina fryst mat i kylen så blir kvaliteten bättre och kylskåpet drar faktiskt mindre energi.
- 4: Fyll maskinen med ett kilo tvätt till så minskar du tvätt tillfällena och energiförbrukningen med 25%.
- 5: Välj en energisnål torktumlare så sparar du cirka 400 kWh/år om du tvättar 5 gånger/vecka.
- 6: Låt laddaren vila, står din laddare på hela tiden så förbrukar den på ett år cirka 40 kWh.
- 7: Stäng av tv:n med strömbrytare så förbrukar du cirka 40 kwh mindre om du använder fjärrkontroll.
- 8: Byt till lågenergilampor de sparar både energi och pengar.
- 9: Släck ljuset i rum där du inte är.
- 10: Byt duschmunstycke så sparar du kostnaden med 50%.

11: Duscha effektivt så minskar du dina dusch tider, kostnaden och energiförbrukningen.

12: Laga/byt droppande kranar så slipper du förbruka onödigt med vatten.

13: Cykla mer, det räcker med 2 gånger i veckan så sparar du 550 kwh/år.

14: Åk kollektivt så sparar du över 3000 kwh.

15: Ta tåget istället för bilen så förbrukar du 400 kwh mindre.

Allt handlar helt enkelt om att försöka leva lite enklare. Istället för att ta bilen till mataffären kan du gå, istället för att ta bilen till jobbet kan du cykla o.s.v. . Istället för att handla mat flera gånger i veckan räcker det med en gång och mycket.

Istället för att köpa importerad mat så ska man köpa närodlad. Köper du närodlad mat så förbrukar du mindre energi. Det första man bör göra är att spara så mycket energi som möjligt och genom ändrat beteende.

Källa:

http://www.energiradgivningen.se/index.php?option=com_content&task=view&id=44&Itemid=32_09/11/

<http://www.falkoping.se/byggabomiljo/miljoochklimat/energiochklimat/energi ochklimatradgivning/energiforbrukningih ushallen.4.7865cfaf121d36819ec80007854.html>

Av: Ibrahim Boukataya S1

Du kan förändra miljön

Du kan inte förändra miljön ensam, men alla kan göra det tillsammans. Små förändringar kan göra stor skillnad i vår vardag, allt som behövs är att göra dom. Om vi väljer att använda klimatsmarta val i vardagen så kan alla hjälpa till att minska utsläppen av koldioxid.

svenskar släpper nästan ut 54 miljoner ton koldioxid varje år. Det blir nästan 6 ton/person. Så här fördelas utsläppen.

- 1: Transporter - 32%
- 2: Livsmedel, dryck - 24%
- 3: Rekreation - 20%
- 4: Bostad - 16%
- 5: Hushållstjänster och förbrukningsvaror - 3%
- 6: Möbler - 3%
- 7: Kläder, skor - 2%

Om vi ska kunna göra en miljöförändring så måste vi sätta en gräns på hur mycket vi ska släppa ut. Om vi ser utöver våra vanor kan vi minska utsläppen en hel del.

Motorfordonen står för en fjärdedel av alla koldioxid utsläpp i Sverige. Om alla människor valde att köra hybridbil så skulle utsläppen minska med 10 miljoner ton. En lågenergi lampa drar fem gånger så mindre energi än en glödlampa. Om alla människor i Sverige skulle välja att byta ut en lampa så skulle faktiskt utsläppen minska med 1300 ton. Vi måste och kan också byta värmesystem. Om vi väljer att byta från olja till någon annan form av uppvärmning så är det bra miljömässigt och ekonomiskt.